

SZÖNYI FERENC

Zrínyi utolsó imája**Az Atya,**

Ó, magas Isten, igaz pajzsunk, te, ki számtalan órán
 érteni engedted, mily gyönyörű a világ
 – hol madarak csivogó örömetől hangos az égbolt,
 s tarka virágoktól bódul a cifra mező –,
 most hallgasd búcsúm e világtól, halld fogadalmam,
 hű katonád ajkán hozzád száll a fohász
 (lopva, hiszen másképp hogy szökne az égre a csillag?):
 halni fogunk hamarost isteni szent nevedért,
 drága hazánkért, tisztességért, tiszta hitünkért;
 föld, tenger, magas ég látja szerelmes erőnk.
 Vedd, Uram, áldozatunk, hisz tudjuk: templom az ország,
 s benne hitet nevelő oltárkö ez a vár.
 Sok gyönyörű napot éltünk itt, hadakozva, vigyázva,
 ritka napon pihenőt tartva a harcok után;
 még a fülemben a lágy hegedősök, a lantosok édes,
 halk muzsikája, midőn megnyugodott a világ,
 s minden elült odakint, ahol édeni, mély türelemmel
 várta a fű az esőt, tenger a tengelicét...
 Ám a török nem nyughat, örök vérszomja nem alszik,
 újra reánk vezeté Nagy Szulimán seregét,
 gyújtva, rabolva, kevélyen, mindent törve, tiporva,
 mint a dühödt fenevad, Bécset akarva megint.
 Nem tűrhettük e pusztító hadat itt közelünkben,
 rontva kimentünk hát, nem kímélve magunk,
 s merre pogány eb járt, sebesen, sokszor belemartunk,
 tudva: a falka nyomán eljön a farkasidő.
 Ám örömet vállaljuk a sorsot, a csorba szerencsét,
 halni nem irtózunk isteni színed előtt.

*

Bizony mondom, ha már halálra kell mennünk
 s mártírom keresztet a vállunkra vennünk,
 gyöngeség, irgalom ne lakozzék bennünk,
 ma rettenetessé kell magunkat tennünk.

a Fíú

Sok hete már, hogy az ostromot álljuk igaz becsülettel,
 szégyenség sose jött mindez alatt mireánk,
 oltani tudtuk a bős rohámot, fékezni az oszmán
 harminczorta nagyobb számbeli túlerjét,
 Nagy Sándor birodalmát bíró vad Szulimánét
 (mert ne feledjük azért: ő a vezér odaát).
 Próbálkoztak igérni is ám, szabad elvonulásunk
 mint csalafinta zafir, nyelvükön úgy ragyogott,

„Lám, a király se siet mentő seregével”, e szókkal
 ástak volna karót elszánásom alá.
 Én soha füst szavait nem hallom a róka töröknek,
 szívem akár a halál, alkura nem vehető.
 Fogytunk bár mi is épp eleget, nem hagyva a harcot
 szent Fiad és a hazánk szent lobogója alatt.
 Kőfalaink, bástyáink omlanak, ömlik a vérünk,
 belső várba szorult mind, aki még eleven;
 ágyúk, pattantyúk, hadigépek, mesteri aknák
 bontják körben a fal tompa, kövér erejét,
 s közben az égő nyilvesszők gyilkos seregétől
 lángol a padlat, az ég, s már se vízünk, se borunk.
 Látjuk, nincs hova lennünk már, itt nincs maradásunk,
 épületet, palotát mind megemésztí a tűz;
 már csak a lélek tartja magát, a karunk lehanyatlik,
 ám szablyánkat azért el nem eresztí kezünk.
 Még egyszer kitörünk, még egyszer, nem tehetek mást,
 itt van a végső perc: áldd meg e percet, Uram.
 Vár odakint sok ezer dühös ördög, a vad janicsárok
 puszkagolyója s a bős, vért szagoló katonák.
 Gyászba azért sose öltözzék majd senki miértünk,
 hisz rút sorsa fölött nagy diadalt vesz a szív.
 Vége ma lesz igazán a mohácsi csatának, a romlás
 – bár veszedelme betelt – nem vesz erőt Szigeten.

*

Ölni kész fattyait felénk futni hagyja,
 mögülek felindul fúriák csapatja,
 mindeneknek élén száz pokolnak atyja,
 fekete nagy lovát vértóból itatja.

Ám nem ijeszt engem kezektől halálom,
 keresztény lovagként igaz útam járom,
 tetteimet, Uram, mind elődbe tárom;
 ama végső harcot már aliglan várom.

és a Szentlélek nevében,

Boltja alá zömök ágyút vonva, erős feszüléssel
 nyitjuk a vár kapuját, nyílik a csarnok, a sír;
 rajtam a díszruha, mentém két zsebe tömve arannyal,
 rablóim kedvét hogy megelé... De mi ez?
 Mintha a Szentlélek szállt volna szememre, akármit
 látni tudok csodaképp, ott a nyitott kapun át:
 látom a vén Szulimánt már halva, egy éji halottal
 harcolok (ez megemészt, s nem tudom érteni sem...).

Hitben más, de nagy ember volt; nem fáj a halála,
 ám nagysága miatt tisztelet illeti meg.
 Látom Miksa királyt is a hetven ezer katonával;
 tölti magas kedvét, nem gondolva reánk,
 Győrnél vesztegel egyre, nem indul, gyáva a harcra;
 látod, Uram, pedig ő római módra imád.
 Vég Gyula már odalett, oda sem ment senki segítség;
 ezt is látni tudom, s látni világ közönyét...
 Akkor is, egyetlen kötelesség állni a harcot,
 most és minden időn, egymagad állva, ha kell.
 S most teneked kell látnod, Uram, ne takard el az arcod,
 hogyha reánk nézel, mindjárt látni fogod:
 csak köveid, nem templomod omlott össze a bombák
 gyilkos esője alatt. Most viadalra megyünk,
 hűséggel, becsülettel végre legyőzni a győzőt,
 adni örök példát, vivni a csillagokért.
 Öt-hatszáz daliám, ki maradt még, indul a tűzből
 glória fénye felé, hűség vértje alatt.
 Jönnek mind szorosán mellettem; a déli ebédet
 énvelem ették még, ám vacsorálni ma már
 Krisztussal vacsorálnak, ahogy Hunyadink katonái
 Nándor kőfala közt, hősi haláluk után.

*

Idők sok bajától megkímélkezőket
 országunk romlásán megkövérédőket
 rettenetes sárkány csatagépet bőget
 csak egy éjszakára küldjétek el őket

Borzadás vesz akkor hatalmat az elmén,
 sok nehéz harc után igazságra lelvén,
 tudni nagy bánattal, az idő betelvén:
 két vitéz hazámnak holló száll a mellén.

Ámen

Most haragos fegyverrel horvát bán nekiindul,
 s mind a vitézek is ott, nem lankad senki se köztük,
 kartáccsal töltött ágyút miután kisütötték;
 mint a vihar, Jézus, Jézus, gyönyörű nagy erővel
 törnek rá a pogányra, de száz jut mindegyikükre,
 mindegy, Mária, Jézus, előre, az ég dörög, Allah,
 por kavarog, vér fröccsen, füst száll, reccsen a kopja,
 itt a vasas német már rajtunk, Allahu akhbár,
 még, csak azért is, gyermekeinkért, árva hazánkért,
 Jézus, szablya a szablyán, jajszó, robban a löpor,
 Almás hús vize ez, vagy a messzi, a szürke Isonzó,
 édesanyám, ne sirass, odafent már gyűlnek a felhők,
 Allahu akhbár, meddig még, rózsák, örök élet,
 jönnek, töltenek újra a muskétás janicsárok,
 már az orosz pergőtűz söpri a gyér sorainkat,
 bán meglöve lerogy, már Bécsset mossa a vére,
 rettenetes bajvivó szablyát mégsem ereszti,
 vérözön ellőtt lábainál, lángtenger az égben,
 akkor is öl, szúr, vág, míg bírja, nem adja a harcot,
 „Zrínyi, dicsőségünk, végső daliája nevünknek”,
 s még iszonyúbb az üvöltés, Allah, Allahu akhbár,
 Jézus, Jézus, az ég megeredt, a Körúton a tankok,
 bán feje kopja hegyén, angyal jár éjfeketében,
 jaj, hova lett, csak azért is, Jézus, Allahu akhbár,
 Allahu akhbár, Allahu akhbár, Allahu akhbár...

*

Árva madár, mit keseregsz az ágon?
 Nemcsak te vagy elhagyott e világon.
 Nekem sincsen édesapám, sem anyám,
 a Jóisten mégis gondot visel rám.

Zrínyi Miklós halotti portréja, vászon, olaj, XVII. század
 (MNM, Történelmi Képcsarnok, fotó: Király Attila)